

POSTUP NA RIEŠENIE KRÍZY U PRIJÍMATEĽA SOCIÁLNEJ SLUŽBY V ÚTULKU (Používanie telesných a netelesných trestov – register obmedzení)

Mesto Ružomberok poskytuje v zmysle zákona 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov pobytovú sociálnu službu v zariadení krízovej intervencie – ÚTULOK a vydáva túto smernicu, na zabezpečenie jednotných postupov pri ochrane života, zdravia a dôstojnosti prijímateľa sociálnej služby.

I. ÚČEL A POUŽITIE DOKUMENTU

Táto smernica vymedzuje prostriedky netelesného a telesného obmedzenia aplikované v podmienkach zariadenia Útulok pre občanov bez prístrešia ak je priamo ohrozený život alebo priamo ohrozené zdravie prijímateľa sociálnej služby alebo iných fyzických osôb, a to len na čas nevyhnutne potrebný na odstránenie priameho ohrozenia.

II. ROZSAH PLATNOSTI

Táto smernica je záväzná pre všetkých zamestnancov zariadenia krízovej intervencie – Útulok pre občanov bez prístrešia.

III. DEFINÍCIA POJMOV

K obmedzeniu u prijímateľa sociálnej služby možno pristúpiť iba vtedy, keď boli bez úspešného výsledku použité všetky ostatné možné stratégie, či postupy pre zabránenie takému správaniu prijímateľa, ktorým bezprostredne ohrozuje svoj život či zdravie alebo zdravie a život iných osôb a riziká, ktoré vyplývajú z neobmedzenia prijímateľa sú väčšie ako riziká vyplývajúce z jeho obmedzenia.

Prostriedky netelesného obmedzenia - Za prostriedky netelesného obmedzenia sa považuje zvládnutie situácie najmä verbálnou komunikáciou, odvrátením pozornosti alebo aktívnym počúvaním.

Prostriedky telesného obmedzenia – Použitie akéhokoľvek iného telesného obmedzenia, okrem zákonom vymedzených spôsobov, je v rozpore so zákonom o sociálnych službách, a to aj v prípade, ak ide o použitie iného telesného obmedzenia na základe odporúčania lekára z odboru psychiatrie.

Rozsah a povaha obmedzenia musí byť primeraná aktuálnemu ohrozeniu a individualite prijímateľa. Obmedzenie sa ukončí vtedy, ak pominie situácia ohrozenia.

Špeciálny úchop - priamy fyzický kontakt s úmyslom obmedziť pohyb osoby z dôvodu ohrozenia zdravia a života prijímateľa alebo iných osôb.

Riziková situácia - situácia kedy, prijímateľ ohrozuje svoje zdravie alebo život alebo zdravie a život iných osôb.

Rizikové správanie - správanie a konanie prijímateľa, ktoré môže viesť k priamemu ohrozeniu jeho života alebo zdravia alebo života alebo zdravia iných

osôb. **Nevyhnutne potrebný čas na odstránenie priameho ohrozenia** - doba, počas ktorej trvá situácia ohrozenia života alebo zdravia prijímateľa alebo života alebo zdravia iných osôb.

Podanie liekov - situácia, keď je prijímateľovi podaný liek (ústne, injekčne), len na základe ordinácie lekára v špecializovanom odbore psychiatria.

IV. ZODPOVEDNOSTI A PRÁVOMOCI

Zodpovednosť, právomoc a vzájomné vzťahy pracovníkov, ktorí riadia, vykonávajú a overujú činnosti v zariadení, sú vymedzené v „Organizačnom poriadku“ a v pracovných náplniach jednotlivých pracovníkov podľa ich funkčného zaradenia, ktoré tvoria súčasť ich pracovnej zmluvy.

V prípade vyhrotenej situácie kontaktujú Mestskú alebo štátnu políciu

Za vedenie registra obmedzení v útulku, dodatočné schválenie obmedzenia lekárom a bezodkladné oboznámenie opatrovníka resp. súdom ustanoveného opatrovníka zodpovedá sociálny pracovník útulku.

Poskytovateľ sociálnej služby je povinný použiť každého netelesného alebo telesného obmedzenia zapísať do registra telesných a netelesných obmedzení (ďalej len „register“), ktorý je povinný viesť.

Náležitosti zápisu v registri upravuje § 10 ods. 5 zákona o sociálnych službách. Každý zápis obmedzenia prijímateľa je poskytovateľ povinný bezodkladne oznámiť ministerstvu, pričom môže použiť aj elektronickú službu Podávanie oznámenia o obmedzení prijímateľa sociálnej služby.

Ak poskytovateľ sociálnej služby použil obmedzenie prijímateľa, ktorý je súdom zbavený spôsobilosti na právne úkony, je povinný o obmedzení prijímateľa informovať súdom určeného opatrovníka. Ak je týmto opatrovníkom poskytovateľ sociálnej služby, je povinný bezodkladne informovať blízku osobu prijímateľa sociálnej služby.

Za bezodkladné informovanie MPSVaR, odbor dohľadu nad poskytovaním sociálnej služby o použití prostriedkov obmedzenia prijímateľa zodpovedá sociálny pracovník

V. POSTUP PRI POUŽITÍ PROSTRIEDKOV OBMEDZENIA

1. POUŽITIE PROSTRIEDKOV TELESNÉHO A NETELESNÉHO OBMEDZENIA

Prostriedky obmedzenia prijímateľa sociálnej služby možno použiť výlučne v prípade ak je priamo ohrozený život alebo priamo ohrozené zdravie prijímateľa alebo iných fyzických osôb, a to len na čas nevyhnutne potrebný na odstránenie priameho ohrozenia.

Použitie prostriedkov obmedzenia netelesnej povahy prijímateľa má prednosť pred použitím prostriedkov telesného obmedzenia prijímateľa.

Nevyhnutné telesné obmedzenie nariaďuje, schvaľuje alebo dodatočne bezodkladne schvaľuje lekár so špecializáciou v špecializačnom odbore psychiatria a písomne sa k nemu vyjadruje sociálny pracovník zariadenia.

2. PROSTRIEDKY OBMEDZENIA V PODMIENKACH Útulku pre občanov bez prístrešia

Zvládnutie nepokojných, násilných a agresívnych prijímateľov musia byť netelesnej povahy (slovné usmernenie).

Zamestnanci postupujú podľa nasledujúcich krokov:

- a) komunikácia s prijímateľom - odvrátiť jeho pozornosť od agresivity, nepokojnosti,
- b) presunúť prijímateľa do inej miestnosti (spoločenská miestnosť, kaplnka,

ošetrovňa,...), resp. na iné vhodné miesto na jeho upokojenie a odvrátenie pozornosti od zdroja problémov,

c) z hľadiska závažnosti situácie privolať na pomoc ZZS, resp. LSPP alebo MP či PZ SR.

Telesné obmedzenie musí byť v zásade obmedzené na manuálnu kontrolu prijímateľa resp. zamedzenia prístupu z dôvodu odstránenia rizika, alebo nebezpečenstva.

Prostriedky telesného obmedzenia musia byť použité len v najnevyhnutnejšej miere, trvať len nevyhnutne dlhý čas a je neprípustné predlžovať ich použitie.

Špeciálne úchopy smú použiť len špeciálne vyškolení zamestnanci resp. zdravotníci alebo polícia. Tieto musia byť primerané veku, výške, váhe a pohlaviu prijímateľa.

Pri použití špeciálnych úchopov nie je cieľom spôsobovanie bolesti, musí byť zachovaná dôstojnosť prijímateľa!

3. STAROSTLIVOSŤ O PRIJÍMATEĽA JAVIACEHO ZNÁMKY POŽITIA ALKOHOHU RESP. INÝCH OMAMNÝCH LÁTOK

Z dôvodu zabezpečenia ochrany a zdravia pre prijímateľa, ktorý javí známky požitia alkoholu alebo inej omamnej látky a nie je agresívny je nevyhnutné:

- a) kontrolovať stav vedomia, stav dychu,
- b) sledovať krvný tlak, pulz,
- c) sledovať či nedávi,
- d) v prípade potreby privolať LSPP resp. ZZS.

V prípade, že prijímateľ javí známky požitia alkoholu resp. inej omamnej látky, je agresívny a nebezpečný pre seba a okolie, postupuje sa v zmysle ustanovení článku 5.2.

4. EVIDENCIA POUŽITIA PROSTRIEDKOV TELESNÉHO A NETELESNÉHO OBMEDZENIA

Každé telesné a netelesné obmedzenie musí byť zaznamenané v Registri telesných a netelesných obmedzení (príloha č.1). Register telesných a netelesných obmedzení

Použitie prostriedkov obmedzenia sa zapisuje bezodkladne a po použití zápis vykonáva zamestnanec, ktorý prostriedky obmedzenia použil.

Každý zamestnanec zariadenia Útulok pre občanov bez prístrešia bude s obsahom tejto internej smernice oboznámený a je povinný dodržiavať jej ustanovenia v rámci svojej zodpovednosti definovanej v pracovnej zmluve a pracovnej náplni.

Ing. Dagmar Majeríková
ved. odd. sociálnych služieb a zdravotníctva

V Ružomberku, 28. 5. 2021

PRÍLOHY Príloha č.1. Formulár zápisu v registri obmedzení
Príloha k „registru obmedzení“ Použitie netelesného alebo telesného obmedzenia –
záznam (§ 10 zákona c. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách)

Meno prijímateľa:

.....

Priezvisko prijímateľa:

.....

Dátum narodenia prijímateľa:

.....

Dátum netelesného alebo telesného obmedzenia:

.....

Spôsob obmedzenia: netelesné: ¹⁾ • verbálnou komunikáciou • odvrátením
pozornosti • aktívnym počúvaním telesné: • špeciálne úchopy • umiestnením do
miestnosti na bezpečný pobyt • použitím liekov na základe pokynu lekára Dôvod a
opis okolností, ktoré viedli k obmedzeniu prijímateľa sociálnej služby, s uvedením
príčiny nevyhnutného obmedzenia:

.....
.....
.....
.....

.....
Opatrenia prijaté na zamedzenie opakovania situácie, pri ktorej bolo nevyhnutné
použiť obmedzenie:

.....
.....
.....
.....
.....

Meno, priezvisko a podpis lekára so špecializáciou v špeciálnom odbore
psychiatria, ktorý obmedzenie nariadil a schválil, alebo dodatočne bezodkladne
schválil: Meno a priezvisko:

..... Podpis:

..... Dátum:

.....

¹⁾ hodiace sa začiarknúť – „X“

Vyjadrenie sociálneho pracovníka, ktorý sa vyjadril k použitiu obmedzenia:

.....
.....
.....
.....

.